

In het kleine de grootste geworden

Peter Elshout

In de namiddag van 22 juli 2005 is het nieuwe insectarium van Artis geopend. Het bestaande inmiddels ruim 25 jaar oude insectarium voldeed niet meer. Het nieuwe insectarium, op nog geen steenworp afstand van het oude, is gevestigd in het monumentale voormalige voedselmagazijn. Door de ingrijpende verbouwing is het gebouw uit 1897 uiterlijk in de oude staat hersteld. De drijvende kracht achter de realisatie is imker en bedrijfsvoerder van het insectarium Ko Veldman. Samen met een vrijwilliger wist hij het bestuur van Artis met een overtuigende PowerPoint voorstelling over de streep te trekken. Ook het

46

gemeentebestuur van Amsterdam was gecharmeerd van het voorstel en zorgde, ook uit eigen belang, samen met andere sponsors voor de benodigde financiën. De opening werd verricht door de Amsterdamse wethouder Laetitia Griffith.

In de serre, die aan de achterzijde van het insectarium is gebouwd staat een vitrine voor sprinkhanen. Kinderen kunnen er door een tunnel kruipen en zo via een glazen koepel in het hart van deze sprinkhanenwoning komen. Deze vitrine was voor de opening schitterend met bamboe en ander groen aangeplant. Ter gelegenheid van de opening zou mw. Griffith

samen met drie passend geklede meisjes vele honderden uit de kluiten gewassen sprinkhanen in de vitrine loslaten.

Tientallen fotografen verdrongen zich rondom de vitrine met daarin de vier dappere dames en de vliegende en springende sprinkhanen. De bedoeling was dat de dames na het ledigen van hun emmer met sprinkhanen de vitrine snel zouden verlaten. Hadden ze gedacht; de waarschijnlijk nog ontdane sprinkhanen zochten de hoogste obstakels op om zich in veiligheid te brengen. En laat dat nu net de bovenkleding en de haren van deze inmiddels wat ontdane dames zijn. Een fascinerend schouwspel waarbij de dames elkaar de vliegen (lees sprinkhanen) afvingen, wat tot grote hilariteit bij de omstanders leidde. Uiteindelijk kregen de groene springers interesse in het vele groen in de vitrine en konden de dames de benen nemen. De volgende morgen heb ik kunnen aanschouwen waartoe sprinkhanen in staat zijn. Van de weelderige aanplant in de serre was letterlijk niets over. Hier en daar alleen nog een sprietje aan een kaalgevreten bamboeplant. Om te voorkomen dat de sprinkhanen elkaar zouden opeten lagen al enige kilo's gras klaar om verorberd te worden.

De vernietigende kracht van een sprinkhanenplaag was me nu helemaal duidelijk.

Een bescheiden rol voor de honingbij

De bijenstand van ARTIS, op zo'n zeven meter hoogte tussen een netwerk van buizen. Foto's P. Elshout.

Verscholen achter Amsterdams wethouder Laetitia Griffith en haar assistentes staat de man die Artis in het kleine het grootste heeft gemaakt.

In het nieuwe insectarium vindt men naast de nodige informatie ook veel techniek om met behulp van simulatie leerzaam bezig te zijn met insecten en andere geleedpotige dieren. Daarnaast vindt men er uiteraard veel levend kruip-, vlieg- en zwerm(on)gedierte. Denk hierbij aan verschillende soorten sprinkhanen, bidsprinkhanen, krekels, wandelende takken en bladeren, kevers, kakkerlakken, duizendpoten, rode bosmieren, parasolmieren, vogelspinnen, hommels en honingbijen. In het insectarium staat, aangesloten op de buitenwereld, een observatiekast die het hele jaar door bevolkt is. Om de continuïteit van de observatiekast te waarborgen wordt dit project ondersteund door een aantal bijenvolken van de bijenstand van Artis. Deze staat op een ongebruikelijke plaats, en wel op het dak van het nijlpaardenverblijf op ongeveer 7 meter hoogte, tussen dakramen, ventilatiekanalen en verwarmingsbuizen. De bijen, ééns eigendom van imker Ko, behoren nu tot de inventaris van Artis en Ko heeft nog maar heel weinig tijd om er zelf voor te zorgen. Noodgedwongen en met pijn in het hart moet hij de verzorging meestal aan anderen overlaten.

Prikkebeendagen

Om de insecten en andere geleedpotigen wat extra aandacht te geven, organiseert Artis ieder jaar in de vakantiemaand juli de prikkebeendagen. Professionele en vrijwillige deskundigen halen alles uit de kast om

het publiek tijdens deze dagen visueel en mondeling te informeren. Amsterdamse imkers als Ries Hoogen doorn, Ab Holkamp en J.F. Wietjes proberen hier jong en oud te interesseren voor de honingbij en het vak van imker. Dat zij op het hoogtepunt van het bijenjaar hier jaarlijks de tijd voor nemen is een pluimpje waard. Daarnaast zijn er vrijwilligers uit alle delen van ons land, ieder met zijn eigen specialisme. Voor de blinde en slechtziende medemens zijn door een kunstenaar bijna akelig natuurgetrouwe reuzeninsecten gemaakt. Zo kunnen visueel gehandicapten voelen wat mensen met goede ogen kunnen zien onder de aanwezige microscopen.

Het grootste insectarium van Europa

In de zomer van 2006 zal het insectarium uitgebreid worden met een vlindertuin en dan zal Artis het grootste insectarium van Europa hebben. Naast vlinders, die deels in Artis zelf en deels elders gekweekt worden, zullen ook grote keversoorten in de verwarmde kas gaan rondvliegen. Tussen de weelderige vegetatie met veel drachtplanten voor genoemde insecten krijgen ook de parasolmieren een 'georganiseerde' wandelroute.

Het insectarium van Artis is een schitterende aanwinst, ontsproten aan het brein van een imker. Ook voor imkers meer dan de moeite waard om te bezoeken.